

FASULYE (KURU) RAPORU – 2018

“Kuru fasulye ekim alanlarının da önümüzde ki 5 yıl içerisinde azalacağı, 2017 yılı itibariyle yaklaşık 898 bin dekar olan kuru fasulye ekim alanları gelecek 5 yılda %10 azalarak 2020 yılında 806-807 bin dekara düşmesi tahmin edilmektedir.”

Baklagiller familyasına ait olan fasulye, yılda bir kez meyve veren otsu bitkilerden biridir. Kalsiyum ve vitamin bakımından zengin olan fasulyenin içinde en fazla B1 ve B2 vitaminleri bulunmaktadır.

Türk mutfağının geleneksel gıdalarından biri olması ve bitkisel protein kaynağı olması nedeniyle kuru fasulye tüketimi yıllar itibariyle artacaktır.

Türkiye’de kuru fasulye üretimi 2017 yılında 239 bin tondur. Yapılan öngörülerde kuru fasulye üretiminin kademeli olarak artacağı, 2020 yılına gelindiğinde 245 bin tona ulaşacağı öngörülmektedir.

Türkiye’de kuru fasulye tüketiminin de nüfus artışıyla beraber artacağını tahmin etmekteyiz. Türkiye’de önümüzde ki 5 yıllık süreçte tüketimin artış göstermesi bu nedenle iç talebin fazla olmasından dolayı kuru fasulye ithalatının artacağı, ihracatının da azalacağı öngörülmektedir. Yapılan değerlendirmelerde Türkiye’de 2020 yılında yaklaşık 58-60 bin ton kuru fasulye ithalatı söz konusu olacaktır.

Kuru fasulye ekim alanlarının da önümüzdeki 5 yıl içerisinde azalacağını tahmin etmekteyiz.. 2017 yılı itibariyle yaklaşık 898 bin dekar olan kuru fasulye ekim alanları gelecek 5 yılda %10 azalarak 2020 yılında 806-807 bin dekara düşmesi tahmin edilmektedir.

Yaptığımız çalışma sonucu 2018 yılı sonu itibariyle K.Fasulye üretimimiz 225.000 ton civarında olacağını tahmin ediyoruz. 81milyon nüfusumuz gözönüne alındığında 30-60 ton arasında bir ithalatın olması söz konusu olacaktır. Türkiye’de kuru fasulye tüketim miktarımız kişi başına yıllık 3-4 kg civarındadır.

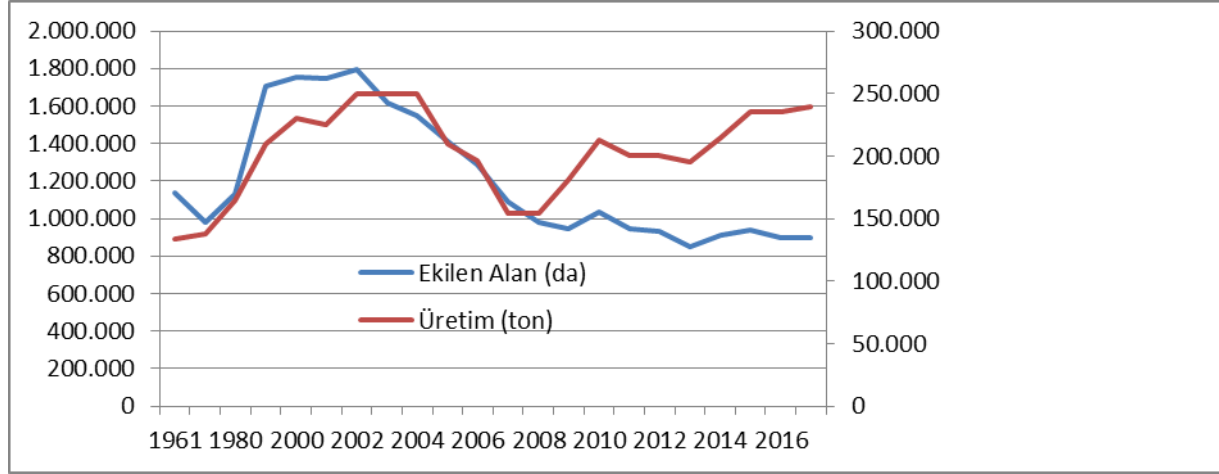
Çizelge-1. Kuru Fasulye Üretimimiz

YIL	EKİLEN ALAN (da)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/Da)
*1961	1.140.000	134.000	118
*1970	980.000	138.000	141
*1980	1.130.000	165.000	146
*1990	1.705.860	210.000	123
*2000	1.753.300	230.000	131
*2001	1.746.560	225.000	129
*2002	1.796.350	250.000	139
*2003	1.615.440	250.000	155
2004	1.550.000	250.000	161
2005	1.412.000	210.000	149
2006	1.290.515	195.970	152
2007	1.092.497	154.243	141
2008	982.326	154.630	157
2009	949.280	181.205	191
2010	1.033.811	212.758	206
2011	946.254	200.673	212

2012	931.740	200.000	215
2013	847.630	195.000	230
2014	911.103	215.000	236
2015	935.840	235.000	251
2016	898.197	235.000	262
2017	897.221	239.000	266
**2018	850.000	225.000	264

* FAOstat, ** ZMO Tahminidir.

Kaynak: TÜİK , FAOstat

Grafik-1 Kuru fasulye üretimimiz ve ekim alanları

Kuru fasulye üretimi ağırlıklı olarak İç Anadolu'da gerçekleşmektedir. 2017 yılında üretimin yaklaşık %30'u Konya'da, %13'ü Karaman'da ve % 12'si Niğde ilimizde gerçekleşmiştir.

Çizelge-2 İllere Göre Kuru Fasulye Üretimim Alanı ve Miktarı

İLLER	2013		2014		2015		2016		2017		2017 Üretim %
	Dekar	Ton	Dekar	Ton	Dekar	Ton	Dekar	Ton	Dekar	Ton	
Konya	135.754	49.723	164.897	61.158	191.849	72.869	202.234	69.877	191.438	70.242	29,39
Karaman	113.390	36.322	127.300	39.564	128.950	38.897	102.800	30.580	103.700	31.125	13,02
Niğde	54.190	14.061	60.040	16.928	56.210	16.461	57.470	18.669	80.920	28.126	11,77
Nevşehir	45.177	14.780	53.814	18.239	63.638	21.424	74.827	28.551	81.192	24.001	10,04
Bitlis	6.391	1.587	17.200	4.194	30.200	8.114	46.900	15.667	62.866	20.765	8,69
Diğer iller	492.728	78.527	487.852	74.917	464.993	77.235	413.966	71.656	377.105	64.741	27,09
Toplam	847.630	195.000	911.103	215.000	935.840	235.000	898.197	235.000	897.221	239.000	100,00

Kaynak; TÜİK

2016 yılında dünya kuru fasulye üretiminin %19'u Myanmar, %14'ü Hindistan, %9'u ise Brezilya tarafından gerçekleştirilmiştir. Türkiye aynı yıl dünya fasulye üretiminde binde 84'lük bir paya sahip olmuştur.

Çizelge-3 Dünya Kuru Fasulye Üretimi (Bin ton)

Ülkeler	1961	1980	2000	2010	2015	2016
Myanmar	137	275	1.285	3.530	4.921	5.190
Hindistan	1.686	2.752	2.847	4.890	4.260	3.898
Brezilya	1.745	1.968	3.056	3.159	3.090	2.616
ABD	896	1.212	1.204	1.442	1.366	1.270
Tanzanya	80	250	540	868	1.202	1.158
Tayvan	2.151	1.752	1.658	1.339	1.113	1.140
Çin	2.130	1.700	1.650	1.330	1.100	1.127
Meksika	723	935	888	1.156	969	1.089
Uganda	100	133	420	949	1.012	1.008
Diğer Ülkeler	3.732	4.487	5.960	7.339	9.723	9.478
Genel Toplam	13.379	15.464	19.509	26.002	28.757	27.973

Kuru fasulye dış ticaret verilerine bakıldığında, geçmişte bazı yıllarda ihracatın ithalattan fazla olduğu görülmekle birlikte, 2005 yılından sonra net ithalatçı olunmuştur.

Çizelge-4 Türkiye'nin Kuru Fasulye Dış Ticareti

Yıl	İhracat		İthalat Dolar		Dış Ticaret Açığı (Kg)
	Miktar (Kg)	Değer (\$)	Miktar (Kg)	Değer (\$)	
2000	13.366.309	10.067.708	21.174.230	12.003.047	-7.807.921
2001	46.519.869	32.544.375	33.376.818	18.034.413	13.143.051
2002	21.632.346	15.032.504	41.489.302	21.584.368	-19.856.956
2003	43.745.062	25.670.663	6.365.899	3.237.892	37.379.163
2004	20.298.683	13.457.918	13.964.278	7.223.538	6.334.405
2005	3.620.210	4.430.919	37.730.178	22.323.941	-34.109.968
2006	4.469.367	5.388.693	30.999.153	28.000.017	-26.529.786
2007	3.142.141	4.838.139	37.527.107	38.974.595	-34.384.966
2008	4.712.461	7.172.517	52.482.483	57.288.757	-47.770.022
2009	20.012.869	19.138.432	53.737.859	56.449.678	-33.724.990
2010	2.732.691	3.824.628	38.064.466	40.017.109	-35.331.775
2011	2.399.447	3.304.355	35.756.857	39.033.917	-33.357.410
2012	2.409.479	3.940.897	30.390.953	35.310.100	-27.981.474
2013	3.560.955	7.006.720	25.599.819	34.819.909	-22.038.864
2014	10.534.450	17.089.029	52.836.413	88.166.134	-42.301.963
2015	5.784.884	6.685.255	32.919.127	41.061.631	-27.134.243
2016	4.266.855	5.083.695	34.605.617	39.665.203	-30.338.762
2017	6.330.893	7.938.809	43.364.497	50.749.526	-37.033.604
2018*	12.833.749	15.521.920	36.130.291	39.558.480	-23.296.542

*Ocak-Mayıs

Kaynak; TÜİK

Kuru fasulye ihraç ettiğimiz ülkeler genel olarak komşu ülkelerdir. En fazla ihracat Suriye ve Irak'a yapılmaktadır. 2018 yılının ilk beş ayındaki ihracat, 2017 yılının tamamına göre iki kat

fazla olması ile dikkat çekicidir. Bu artışta İran ve Irak'a yapılan ihracattaki artış belirleyici olmuştur.

Çizelge-5 Kuru Fasulye İhraç Ettiğimiz Ülkeler (Miktar/Kg)

Ülke adı	2015		2016		2017		2018	
	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%
Suriye	529.499	9,15	140.234	3,29	1.244.944	19,66	75.282	0,59
Irak	706.408	12,21	751.936	17,62	1.238.928	19,57	3.696.738	28,80
Almanya	692.390	11,97	661.426	15,50	752.229	11,88	1.033.816	8,06
KKTC	215.462	3,72	309.430	7,25	449.622	7,10	172.588	1,34
İran	1.400	0,02	12.000	0,28	362.283	5,72	2.479.150	19,32
Gürcistan	469.620	8,12	428.071	10,03	291.113	4,60	348.390	2,71
Belçika	469.533	8,12	196.956	4,62	287.879	4,55	241.815	1,88
Azerbaycan	88.073	1,52	340.989	7,99	227.982	3,60	109.699	0,85
BAE	100	0,00	5.063	0,12	197.288	3,12	4.281	0,03
ABD	79.927	1,38	78.173	1,83	115.866	1,83	123.495	0,96
Diğer	2.532.472	43,78	1.342.577	31,47	1.162.759	18,37	4.548.495	35,44
Genel Toplam	5.784.884	100,00	4.266.855	100,00	6.330.893	100,00	12.833.749	100,00

Kaynak, TÜİK

Kuru fasulye ithalatımızda Arjantin, Kırgızistan ve Kanada ağırlıklı bir paya sahiptir. İthalatımızın %80'i bu üç ülke birlikte ABD ve Çin'den gerçekleşmektedir.

Çizelge-6 Kuru Fasulye İthal Ettiğimiz Ülkeler (Miktar/Kg)

Ülke adı	2015		2016		2017		2018	
	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%
Arjantin	2.776.871	8,44	6.071.203	17,54	13.709.129	31,61	7.289.002	20,17
Kırgızistan	13.053.064	39,65	9.379.937	27,11	10.365.304	23,90	8.612.501	23,84
Kanada	4.697.238	14,27	5.374.092	15,53	8.532.281	19,68	9.958.681	27,56
ABD	7.130.428	21,66	3.980.863	11,50	3.307.838	7,63	4.359.885	12,07
Çin	634.775	1,93	7.184.452	20,76	2.488.699	5,74	2.917.826	8,08
Diğer Ülkeler	4.626.751	14,05	2.615.070	7,56	4.961.246	11,44	2.992.396	8,28
Toplam	32.919.127	100,00	34.605.617	100,00	43.364.497	100,00	36.130.291	100,00

Kaynak, TÜİK

Dünya kuru fasulye ticaretine bakıldığında en fazla ihracat yapan ülkenin Myanmar olduğu, bu ülkeyi Çin, Amerika ve Arjantin'in izlediği görülmektedir. Türkiye'nin dünya kuru fasulye ihracatındaki payı binde 6 düzeyindedir.

Çizelge-7 Dünya Kuru Fasulye İhracatı (ton)

	2012		2013		2014		2015		2016	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Myanmar	1.285.000	24,58	1.370.000	28,45	867.866	20,79	721.602	17,33	604.713	14,07
Tayvan	944.106	18,06	800.872	16,63	507.059	12,15	464.486	11,16	590.564	13,74
Çin	942.899	18,04	799.918	16,61	506.253	12,13	463.283	11,13	589.857	13,73
ABD	487.800	9,33	453.247	9,41	483.863	11,59	428.603	10,29	473.975	11,03
Arjantin	346.864	6,64	104.114	2,16	255.260	6,12	380.973	9,15	436.055	10,15
Kanada	264.600	5,06	294.371	6,11	297.190	7,12	315.259	7,57	336.154	7,82
Avustralya	96.369	1,84	63.251	1,31	31.560	0,76	113.267	2,72	151.601	3,53
Etiyopya	147.683	2,83	225.058	4,67	227.633	5,45	201.947	4,85	184.276	4,29
Diğer Ülkeler	711.937	13,62	704.114	14,62	997.106	23,89	1.074.070	25,80	929.678	21,64
Genel Toplam	5.227.258	100,00	4.814.945	100,00	4.173.790	100,00	4.163.490	100,00	4.296.873	100,00

Kaynak; FAOstat

Dünya kuru fasulye ithalatına bakıldığında en fazla ithalatı Hindistan'ın yapmakta olup, Brezilya da önemli bir ithalatçı ülkedir. Türkiye'nin dünya fasulye ithalatındaki payı %1 kadardır.

Çizelge-8 Dünya Kuru Fasulye İthalatı (ton)

	2012		2013		2014		2015		2016	
	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%	Miktar (Kg)	%
Hindistan	788.811	22,02	885.754	24,96	840.831	23,72	778.797	22,40	727.583	19,99
Brezilya	311.909	8,71	303.934	8,56	135.296	3,82	156.307	4,49	342.131	9,4
ABD	167.542	4,68	135.233	3,81	161.819	4,56	176.743	5,08	172.681	4,74
Meksika	235.687	6,58	134.494	3,79	82.206	2,32	88.543	2,55	163.791	4,5
İtalya	109.805	3,07	123.004	3,47	126.170	3,56	129.769	3,73	133.897	3,68
Pakistan	67.635	1,89	97.016	2,73	89.008	2,51	95.339	2,74	118.814	3,26
Vietnam	-	0,00	-	0,00	61.121	1,72	90.734	2,61	114.052	3,13
İngiltere	115.253	3,22	111.011	3,13	120.071	3,39	119.963	3,45	110.813	3,04
Diğer Ülkeler	1.785.290	49,84	1.758.182	49,55	1.928.583	54,40	1.841.311	52,95	1.756.644	48
Genel Toplam	3.581.932	100,00	3.548.628	100,00	3.545.105	100,00	3.477.506	100,00	3.640.406	100

Kaynak; FAOstat

ÖNERİLERİMİZ

- Öncelikle mazot, gübre, ilaç, tohum gibi girdilerin fiyatları kontrol altında bulundurulmalıdır.
- Sertifikalı fasulye tohumlarının üretimi artırılmalıdır.

- Hastalık ve zararlılara dayanıklı, makineli hasada uygun, kaliteli, yüksek verimli, yerli tüketicilerin ve dış pazarın isteğine uygun yeni çeşitlerin geliştirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.
- Yerel çeşitlerin sürdürülmesi ve geliştirilmesi sağlanmalıdır.
- Uygun yetiştirme tekniklerinin kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.
- Bakliyat ekim alanlarının genişletilmesi için Nadas alanları daraltılmalıdır.
- Hasat döneminde kuru fasulye ithalatına izin verilmemelidir.
- Etkin bir örgütlenme yapısı oluşturulması için destekler verilmeli, çalışmalar yapılmalıdır.
- Hasattan sonra çiftçinin ürününü satın alıp pazarlayacak müdahale kuruluşları oluşturulmalıdır
- Mekanizasyon kullanımı desteklenmelidir.
- Tarımsal sigorta uygulaması yaygınlaştırılmalı, baklagillerde hastalık ve zararlılar sigorta kapsamına alınmalıdır.